

Postgrad Med J 1982;58- 558-9.

18-Haid RW, Gutmann L, Crosby TW. Wernicke-Korsakoff encephalopathy after gastric plication. *JAMA* 1982;247:2566-7.

19-McLean JB. Wernicke's encephalopathy after gastric plication. *JAMA* 1982;248:1311.

20-Oczkowski WJ, Kertesz A. Wernicke's encephalopathy after gastroplasty for morbid obesity. *Neurology* 1985;35:99-101.

21-Nadel AM, Burger PC. Wernicke encephalopathy following prolonged intravenous therapy. *JAMA* 1976;235:2403-5.

22-De Greve J. Van Belle S. A Wernicke's encephalopathy-like neurotoxicity induced by erbulozole. *Neurology* 1991;41:762-3.

23-Drenick EJ, Joven CB, Swendseid ME. Occurrence of acute Wernicke's encephalopathy during prolonged starvation for the treatment obesity. *N Engl. J. Med.* 1966;274:937-9.

24-Pentland B, Mawdsley C. Wernicke's encephalopathy following "hunger strike". *Postgrad Med J.* 1982;58:427-8.

25-Devathasan G. Koh C. Wernicke's encephalopathy in prolonged fasting. *Lancet* 1982;2:1108-9.

26-Wernicke's encephalopathy:review article. Editorial. *Br Med. J.* 1979;2:291-2.

27-Dooley-Clarke D. The hunger strike in Northern Ireland. Medical ethics and political protest. The Hastings Center Report 1981;pp.5-8.

28-Kleinman I. Force-feeding:The physician's dilemma. *Canad J Psychiatry* 1986;31:313-6.

29-Miller WP. The hunger-striking prisoner. *J. Prison Jail Health* 1987;6:40-61.

30-Kalk WJ, Veriava Y. Hospital management of voluntary total fasting among political prisoners. *Lancet* 1991;337(8742):660-2.

HEKİM ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE BİR DENEME

Dr.Ahmet BATU*

Çağdaş toplumlar, örgütlü toplumlardır. Örgütler, toplumun belirli bir kesimini kapsamalarına rağmen, toplumun her kesimi ayrı ayrı örgütlendiğinde, bir bütünlük oluşturduğundan, toplumsal yapılanmalardır.

Hekim topluluğu, toplumumuzun neredeyse %0.1'lik bir kesimidir. Belirleyici özellikleri tıp fakültesi mezunu olmak olan, değişik yaş, cinsiyet, dil, din, mezhepten olan farklı ekonomik düzey ve siyasi düşünceden, yaklaşık 50.000 kişilik bir toplum kesimidir. Bu kesim de örgütlenmelidir. Örgütlenmelidir de nasıl? Burada "Örgüt" kavramını incelememiz gerekir.

Örgütleri, bir sınıflama yaparak; YASAL ÖRGÜTLER, MEŞRU ÖRGÜTLER, YASADIŞI ÖRGÜTLER, gibi üç ayrı grupta ele alabiliriz.

1-YASAL Örgütler:Anayasa'da yeralan, kendi özel yasalarıyla kurulmuş örgütlerdir. Örneğin; T.T.B., İşçi Sendikaları, Siyasi Partiler, Türkiye Barolar Birliği, TUSİAD, OYAK bu sınıf örgütlerdir.

2-MEŞRU Örgütler:Toplumsal isteklerle çağdaş bir dünyanın gereği, demokratik bir ülkenin zorunluluğu olarak varolmaları gereken, ancak, yasal düzenlemesi henüz yapılmamış örgütlerdir.Örneğin, Memur Sendikaları...

3-YASADIŞI Örgütler:Kurulması suç olan örgütlerdir. Gizli ve yeraltı örgütleridir. Örneğin Çek-Senet Mafyası, ASALA...

Hekim örgütlenmesinde doğaldır ki, sözkonusu olan örgütler Yasal ve Meşru Örgütlerdir. Bunları bir başlık altında ele almak gerekir. Çünkü meşru örgüt ile yasal örgüt arasında sadece, yavaş bürokrasinin toplumsal isteklere yetişememesinden kaynaklanan, zaman farkı vardır. Bu açıdan olaya yaklaşıncaya örgütler;

I-GENEL AMAÇLI ÖRGÜTLER; SİYASİ PARTİLER:

Ülke geneli ve toplumun bütünü için sistemler ve politikalar üreten ve/veya uygulayan örgütlerdir. Bu anlamda toplumun bütününe yönelik hedefleri ve programları vardır. Aynı yapı ve işlevde olmalarına rağmen, çok farklı bakış açılarına sahip olabilirler.

II-ÖZEL AMAÇLI ÖRGÜTLER:

Üç tiptir.

a)ODALAR, MESLEK ÖRGÜTLERİ:Belirli meslek gruplarının oluşturulurlar. Katılım belli koşullarda zorunludur. Amaçları çok değişik olabilir. Örneğin Eczacılar Birliği, TMMOB vd.

b)DERNEKLER:Toplumun tümüne açıktır. Belirli bir amaç için toplanırlar. Katılmak zorunlu değildir. Örneğin Çevre Dostları Derneği v.d.

c)SENDİKALAR:Toplumun bir kesimine açık, ancak ekonomik haklar, çalışma güvenliği gibi belirli bir amaç için toplanılır. Katılmak zorunlu değildir. Örneğin Maden-İş, Otomobil-İş vd.

*Adana Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi

Bu örgütler genel olarak Demokratik Kitle Örgütleri olarak adlandırılır. Kısaca D.K.Ö. denen bu örgütlerin, daha başlangıçta adından gelen şu üç özelliği mutlaka olmalıdır.

- 1)DEMOKRATİK OLMA
- 2)KİTLESEL OLMA
- 3)ÖRGÜT OLMA

DEMOKRATİK OLMA ÖZELLİĞİ

a)Örgütün, konu ile ilgili herkesin düşüncelerini açıklayabileceği bir platformu sağlamış olması gerekir.

b)Örgütte, bu düşüncelerden herhangi birini savunanlar, üyelerce, uygun aralıklarla gizli oy-açık sayım yöntemiyle seçimlerle yönetime gelebilmelidir.

c)Örgütte, yönetimler tarafından çoğunluğun düşüncelerini yansıtan kararlar alındığında, üyelerin bu kararlara karşı düşüncelerini, planlama, uygulama ve sonuçlandırma aşamalarında belirtebilmesi gerekir. Ancak karşı düşünceler belirtilmekle birlikte, sonuçta tüm üyeler tarafından kararlara uyulması gerekir.

d)Belki de en önemlisi, örgütte üyeler yönetime KATILIMCI olma özelliğidir. Yöneticileri, temsilci gibi seçip birtakım işleri onlardan beklememelidir. Örgüt; yöneticilerini, üyelerin çalışmalarını düzenleyen, organize eden, üyelerin denetiminde görev yapan kişiler olarak görüp, çalışmalara katılan üyelere sahip olmalıdır. Kısaca yöneticileri için değil, üyeleri için örgüt olmalıdır.

KİTLESEL OLMA ÖZELLİĞİ

a)Örgüt, bünyesinde sadece tek tip düşünce yapısına sahip olanları değil, farklı düşüncelere sahip üyeleri de bulundurmalıdır. Bunların çatışma ve kısır tartışmalara girmesini önlemeli ve ortak amaçlar için uzlaşma sağlayabilmelidir.

b)Örgüt, hedef kitlenin oran ya da rakam olarak büyük çoğunluğunu zorlamasız olarak kapsayabilmelidir. Örneğin %80 oranında üye ile bir kitlesellikten bahsedilebilir. %1-5 üye ile ancak doğru düşünen, kitlesi tarafından anlaşılmamış, kitlesine ulaşması engellenmiş bir grup kararlı insandan bahsedilebilir. Bunların örgütü de kitleselleşecek (!) örgüttür, kitle örgütü değildir.

c)Örgüt, demokratik olma özelliğinde bahsedildiği gibi, sadece rakamsal bir kitleye değil, katılımcı kitleye sahip olmalıdır.

d)Örgüt, yönetimin aldığı kararları uygulama aşamasında, yönetim ile üyeler arasında rakam ya da oran olarak ifade edilen yüksek bir uyum gösterebilmelidir.

ÖRGÜT OLMA ÖZELLİĞİ

a)Örgütte çalışmalar, sınırlı sayıda insanın özverili çalışması ve sınırlı zaman dilimlerinde gerçekleşmemelidir. Örgüt kişiler değişse de çalışmalarını sürekli olarak aynı güçte ve pek çok kişi tarafından yürütebilmelidir.

b)Örgütte çalışmalar; o anki kurullarla, o anki bireysel çözümler ve özel çabalarla değil, önceden düşünülmüş, incelenmiş, oylanmış, yayınlanmış ve duyurulmuş olan; yasa, yönerge, tüzük ve yönetmeliklerle yürütülüyor olmalıdır. Kuralların sık sık gözden geçirilip güncellenmesine olanak sağlayacak bir yapının oluşması gerekir.

c)Örgütte, merkezden perifere, üst birimlerden alt birimlere, ana yapıdan yan yapılara kadar değişik işlev ve mekansal oluşumlar tamamlanmış olmalıdır. Bunlara uygun fiziki ortam ve kullanılacak araç-gereç sağlanmalıdır.

d)Örgüt, varoluş amacına uygun olarak, önüne koyduğu hedeflerin belirli bir kısmına ulaşabilmiş olmalıdır.

Bu üç özelliğe tam olarak sahip olabilen topluluklar, gruplar, arkadaşlar, dostlar, ekipler, DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTÜ olduk diyebilirler.

Hekimlerin örgütlenmesine, hem de Demokratik Kitle Örgütü tarzında örgütlenmesine geçmeden önce; hekimlerin, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Bakanlığı gibi kamu örgütlerinde üye değil, görevli olarak yer aldıklarını hatırlatalım. Hekimler görevli ve zorunlu olarak çeşitli örgütlerde yer alabilirler. Bunlar konumuz dışıdır. Ayrıca hekimler meslekleri dışında çeşitli örgütlerde yer alabilirler. Örneğin; Kanarya Sevenler Derneği'nde. Bunlar da konumuz dışındadır.

Hekimlerin de siyasi düşünceleri, inançları vardır. Ülke genelini, tüm toplumu, her sektörü ilgilendiren, sağlık ve tıp bilimi dışındaki, sorunlar ve çözümlerle ilgili görüş ve değerlendirmeleri olacağı muhakkak. Bunları ifade etmek ve uygulamak için, özel örgütlerde değil, varolan ya da kurulabilecek siyasi partiler içerisinde yer almalıdırlar. Ancak burada, Devlet Memuru Hekimlerin bu haktan yoksun olmaları şeklindeki bir yanlışlığın da bir an önce düzeltilmesi gerektiğini belirtmeliyiz. Konumuz içerisinde sadece hekimlerin yer alabilecekleri örgütlerdir. Ancak önereceğimiz örgütlenme tarzı sadece hekimlere değil, tüm diğer sağlık çalışanlarına hatta diğer sektör çalışanlarına da örnek/model olabilir.

Mevcut duruma bakıldığında, hekimler; MESLEK ÖRGÜTLERİNDE (T.T.B. ve TABİP

ODALARI), meşru bir örgütlenme biçimi olan memur sendikaları arasında yer alan, sayısı neredeyse her siyasi düşünceye bir tane olacak kadar çoğalan, İŞKOLU tipindeki SENDİKALARDA, çoğu yardımlaşma ve bilimsel amaçlı pek çok DERNEKTE yer almışlardır. Bunlar arasında, genel ve hekim kamuoyundaki yeri, genel ve sağlık yönetimleri karşısında etkinliği bakımından T.T.B. en kuvvetli örgüttür.

HEKİM ÖRGÜTLENMESİ ÖNERİSİ

Hekimler; sorunlarını saptayabilmek, bunlara çözüm üretebilmek ve bu çözümleri hayata geçirebilmek için;

Hekimler, mesleklerinin kendilerine yüklediği ağır mesleki yaşam koşullarına direnebilmek ve bu direnci arttıracak uygun ve çağdaş bir yaşama kavuşabilmek için,

Hekimler, sadece kendilerinin değil, yaşadıkları ülkenin, hatta tüm dünyanın, tüm insanların sağlıklı ve iyi bir yaşama kavuşması için, örgütlenmelidir. Bu örgütlenme;

1-TÜRKİYE HEKİM ODALARI BİRLİĞİ

2-TÜRKİYE HEKİM SENDİKASI

3-TÜRKİYE HEKİM DERNEKLERİ BİRLİĞİ

gibi üç ayrı yapı ve işlevde, ancak her zaman işbirliği ve dayanışma içinde olmalıdır. Bu üç örgüt, üretkenlik demokratiklik kitlesellik ve örgütlülük açısından birbirleriyle yarışabilmelidir. Bu yarışma ortamı, bir rekabet ortamı değil, amaçlarına hizmet eden kamçılayıcı motivasyon arttırıcı bir faktör olacaktır.

Bu kardeş örgütlerin görev ve işlev olarak temel özellikleri şöyle sıralanabilir.

TÜRKİYE HEKİM ODALARI BİRLİĞİ(11 hekim odalarının merkez örgütü, T.T.B. ve Odalar gibi)

1-Tıp eğitimini değişik fakültelerde tamamlayan tıp fakültesi mezunlarına "Türkiye'de hekimlik yapma" hak ve iznini vermek. Bunu bünyesinde düzenleyeceği bir dizi sınavla belirler. Bu nedenle yapılarında Tıp Fakültelerinden seçimle gelen üyeler bulundurulmalıdır.

2-Hekimlik yapabilme sınavının sonuçlarını değerlendirerek, bünyesinde yer alan bir tıp eğitimi kurumu aracılığıyla Tıp eğitimi veren kurumların eğitim düzeylerini izler. Yetersiz ve kalitesiz eğitim veren kurumların öncelikle bu durumdan çıkması için, bu mümkün olmazsa kapatılması için girişimde bulunur.

3-Mezuniyet sonrası tıp eğitimi veren tek yetkili kurumdur. Bu eğitimde belirli kriterlerin yerine getirilmemesi halinde "Türkiye'de hekimlik yapma" hakkını ve iznini iptal eder.

4-Hasta-Hekim arasındaki, ceza kanunları kapsamı dışındaki tüm suç durumlarını değerlendiren, gerektiğinde ceza veren kurumdur. Tıbbi ahlak konusunda hekimlerin bağımsız bir yargı kurumu gibidir.

5-Hekim-Hekim arasında da ceza kanunları dışındaki tüm suç durumlarında tek yetkilidir. Gerektiğinde ceza verir. Tıbbi Deontoloji'nin uygulanmasından sorumludur.

6-Tıpta kullanılan tüm araç ve gerecin, kalite, kullanım ve satış standartlarını saptayıp bunları onaylayan kurumdur.

7-Hekim-Basın ilişkilerini olması gereken düzeye getirmeye yetkili kurumdur. Basın örgütleriyle iletişim kurar.

8-Türkiye hekimlerinin uluslararası platformlarda temsilcisidir.

9-Hekimlerin, genel yöneticiler (Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar, Genel Müdürler, Valiler, Kaymakamlar, İl Müdürleri gibi) ve Sağlık yöneticileri (Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İl Sağlık Müdürleri, Başhekimler gibi) ile ilişkilerinde taraftır ve hekimlerin haklarını koruyan temsilcidir.

TÜRKİYE HEKİMLER SENDİKASI

1-Hekimlerin, işverenleriyle (Devlet ya da Özel Sektör) ilişkilerinde yetkili ve sorumludur.

2-Sendikal özelliklerin, grev kararı alma ve toplu sözleşme imzalama yetkisi başta olmak üzere, tümüne sahiptir.

3-Ekonomik ve sosyal hakları konusunda, tüm hekimlerin yanında olduğu gibi, başta sağlık çalışanları olmak üzere tüm çalışanların yanındadır.

4-Hekimlerin ekonomik ve sosyal hakları konusunda diğer örgütlerle ilişki kurar ve bu konuda tek yetkilidir.

5-Hekimlerin ekonomik ve sosyal hakları konusunda, yeni yasal düzenlemelerle sendikal yapı dışında kalan yetki ve sorumluluklar otaya çıkarsa bunlara da sahip çıkar.

TÜRKİYE HEKİM DERNEKLERİ BİRLİĞİ

Diğer iki örgüt tarafından gerçekleştirilmesinde zorlanılacak alanlarda işlerliği olan üçüncü örgütü üç alt başlık altında, ele alacağız. Bu üç dernek grubu, konfederatif bir birlik oluşturabilir.

A-BİLİMSEL DERNEKLER

Hekim kitlesinin tümünü değil de çok dar bir alt grubunu ilgilendiren ve belli bir konuda özel olarak ilerleme sağlanması, bilgi aktarımı ve dayanışma için kurulurlar. Hekim olmayan fahri üye kaydedebilirler. Örneğin; Ultrasonografi, Der., Kanser Araştırma Der., Pediatrik Nefroloji Der. vd.

B-SOSYAL YAŞAM DERNEKLERİ

Hekimlerin, sendika ve oda tipi örgütlenmelerinde yeterince eğilinemeyecek konularda çalışabilecek örgütlerdir. Sanatçı Hekimler, Sporcu Hekimler, Doğal Yaşamı Seven Hekimler bu tür örgütlenebilir. Fahri üye kaydedebilirler. Bu dernek grubuna, konut, oto ya da diğer tüketim mallarını hekimlere uygun koşullarda sağlayan kooperatiflerin oluşmasını da organize eden **Yardımlaşma Dernekleri** de girer.

C-ALTERNATİF DERNEKLER

Hekim örgütlenmesine ya da mevcut örgütlerin yönetimlerine alternatif olmak isteyen hekimlerin kurabileceği örgütlerdir. Örneğin Toplumcu Hekimler Der., Liberal Hekimler Der., gibi.

Tüm bu dernekler, Dernekler Yasası kapsamında çıkarılıp, ayrı bir yasaya bağlanmalı ve bu yasa HEKİM DERNEKLERİ YASASI adıyla demokratik yaşamda yerini almalıdır.